

Šifra
tekmovalca/tekmovalke:

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B; sklopa A in B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut časa.

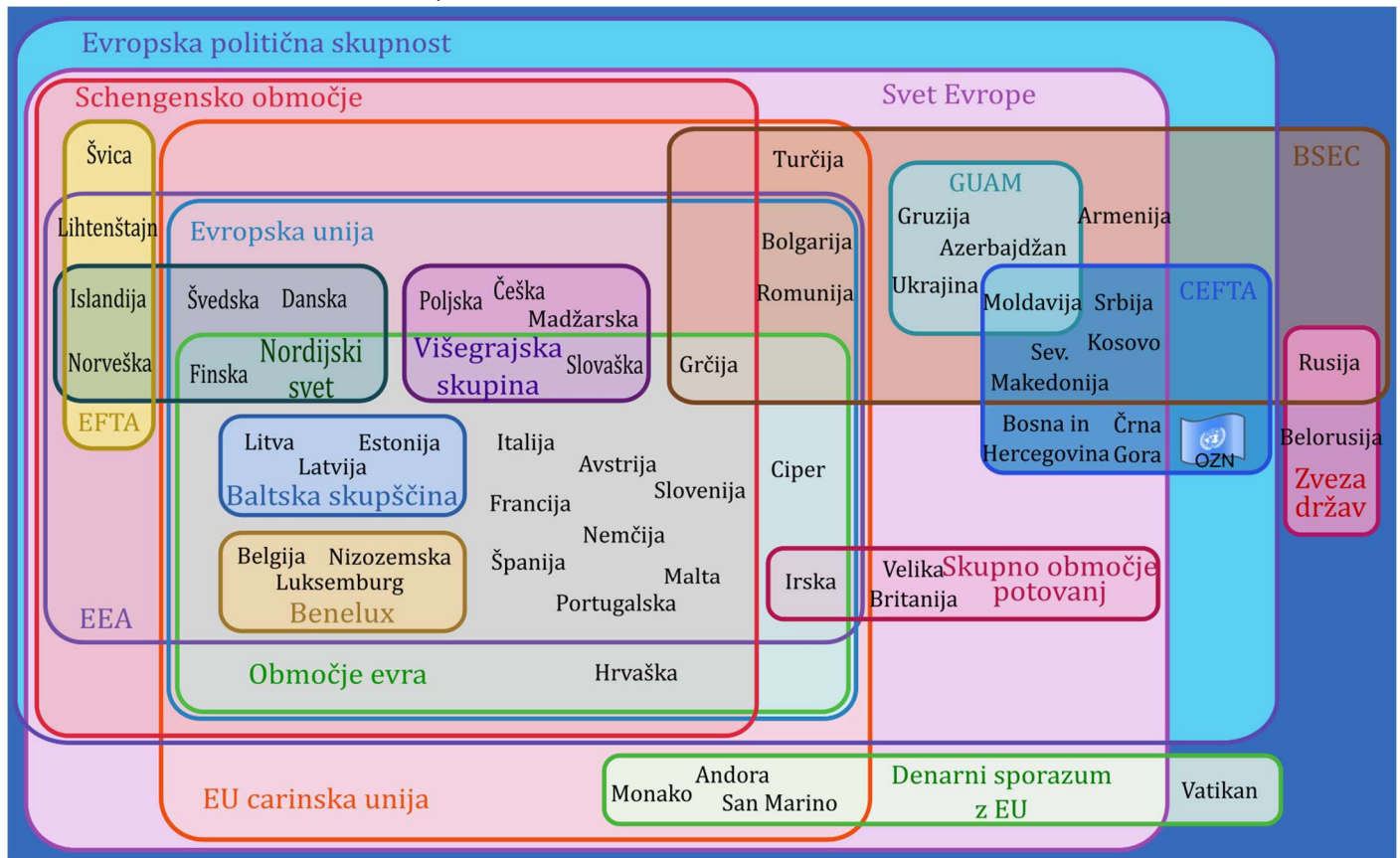
Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

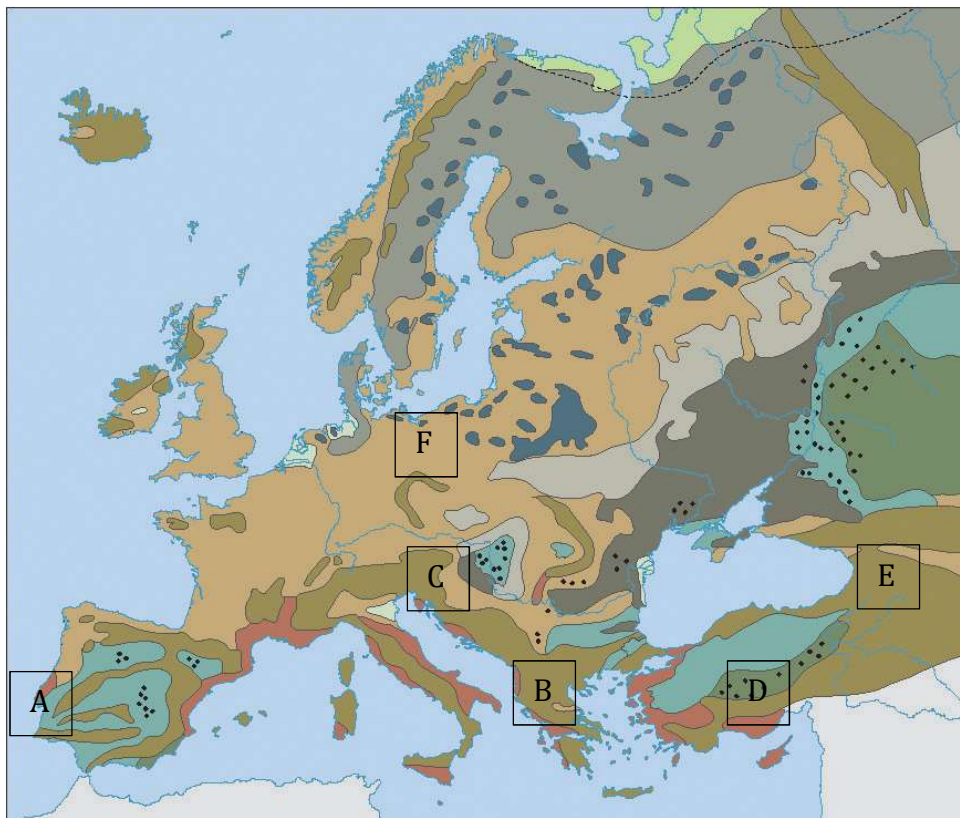
Pri nalogah od 1 do 10 izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.

Slika 1: Države v različnih združenjih leta 2022

Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6a/Supranational_European_Bodies.svg (citirano 10. 12. 2022).

Slika 2

Vir: Rebernik, D., 2018. Osnove fizične geografije Evrope. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 184 str.

1. V katerih državah ni mogoče plačevati z evri?

- a) Na Finskem in v Vatikanu.
- b) Na Hrvaškem in v Estoniji.
- c) Na Švedskem in Norveškem.
- d) Na Portugalskem in na Irskem.
- e) V Monaku in San Marinu.

2. S pomočjo slike 1 ugotovi, katera trditev drži.

- a) Vse nordijske države so tudi del Schengenskega območja.
- b) Romunija je del EU, ne uporablja pa evrov.
- c) Švica ima podoben status v Schengenskem območju kot Malta.
- d) V Vatikanu in San Marinu uporabljajo evre.
- e) Držijo vse zgoraj napisane trditve.

3. Katera država je bila s 1. 1. 2023 vključena v Schengensko območje?

- a) Moldavija.
- b) Hrvaška.
- c) Bolgarija.
- d) Romunija.
- e) Vse zgoraj naštete države.

Slika 3

Vir: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQH_ZIK-hv0cil29iKloYHLUaZhCxZoF8EJeA&usqp=CAU (citirano 10. 12. 2022).

4. Katera količina padavin po mesecih (v mm) najbolj ustreza območju, ki je na sliki 2 označen s črko F?

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
a)	28,2	27	27,9	35,8	56,6	67	83,7	63,3	48,2	31,7	37,5	32,5
b)	73,7	63,8	76,6	53	44	27,7	21,2	33,6	53,1	93,3	92,5	102,6
c)	61,7	34,9	37,3	28,6	73,1	48,2	76,8	75,3	49,3	42,5	51,9	44,6
d)	1,2	0,5	1,8	1	1	0,2	0	0	0,4	0,7	0,9	0,9
e)	68,9	61,2	74,2	140,5	170,4	158	157	145,2	170,5	143	163,2	80,1

Vir podatkov: <https://climatecharts.net/> (citirano 10. 12. 2022).

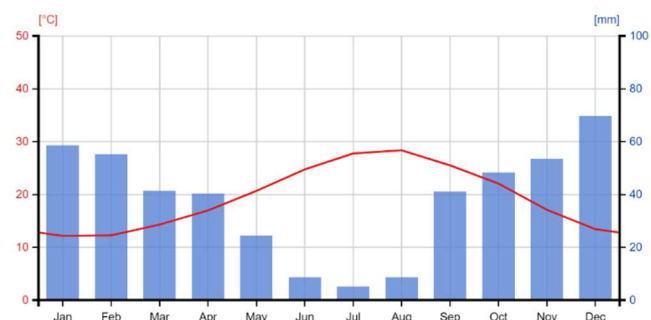
5. Kaj sporoča karikatura na sliki 3?

- a) Kljub nizkim cenam energije številni Evropejci varčujejo.
- b) Decembar 2022 je tipičen decembar v zadnjih desetih letih v Evropi.
- c) Zaradi visokih cen energentov so bili številni Evropejci v zimi 2022/2023 v stiski.
- d) Da bi učinkoviteje varčevali, je potrebno izključiti grelna telesa in se topleje obleči.
- e) Zima 2022/2023 je bila najhladnejša v zadnjih 50 letih.

6. Kaj je prikazano na zemljevidu na sliki 2?

- a) Klimatska območja v Evropi.
- b) Tipi prsti v Evropi.
- c) Tipi rastlinstva v Evropi.
- d) Območja z različno potresno ogroženostjo v Evropi.
- e) Starost površja v Evropi.

Slika 4

Vir: <https://climatecharts.net/> (citirano 10. 12. 2022).

7. Kateremu območju (A–E) na sliki 2 ustreza klimogram na sliki 4?

- a) A.
- b) B.
- c) C.
- d) D.
- e) E.

8. Kronološko razvrsti dogodke evropskega povezovanja od najstarejšega do najmlajšega.

- I Širitev EU na območji Romunije in Bolgarije.
- II Podpisana je Maastrichtska pogodba in ustanovljena je EU.
- III 10 novih članic se pridruži EU.
- IV Oblikuje se Evropska skupnost.
- V Ustanovljena je Evropska skupnost za premog in jeklo.
- VI Podpisana je Lizbonska pogodba.

- a) III►I►V
- b) I ►II►III
- c) I►III
- d) III►VI►V
- e) V►IV ►VI

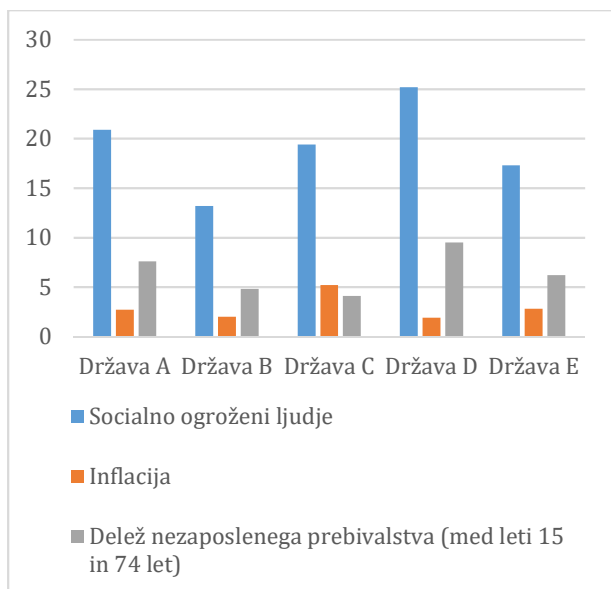
9. Grafikon na sliki 5 predstavlja tri od šest spremenljivk iz preglednice 1. Katera država prikazuje podatke Slovenije?

- a) Država A.
- b) Država B.
- c) Država C.
- d) Država D.
- e) Država E.

10. Katera od držav iz preglednice 1 ima največje absolutno število brezposelnih?

- a) Avstrija.
- b) Hrvaška.
- c) Madžarska.
- d) Italija.
- e) Slovenija.

Slika 5

Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/countryfacts/#> (citirano 10. 12. 2022).

Preglednica 1

	Avstrija	Hrvaška	Madžarska	Italija	Slovenija
Št. prebivalcev	8.978.929	3.879.074	9.689.010	58.983.122	2.107.180
Delež socialno ogroženih	17,3 %	20,9 %	19,4 %	25,2 %	13,2 %
Inflacija glede na prejšnje leto	2,8 %	2,7 %	5,2 %	1,9 %	2 %
Delež brezposelnih starih med 15 in 74 letom	6,2 %	7,6 %	4,1 %	9,5 %	4,8 %
BDP na prebivalca	36.950 €	13.530 €	13.690 €	26.710 €	21.310 €
Delež obnovljive energije glede na porabo	36,5 %	31 %	13,9 %	20,4 %	25 %

Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/countryfacts/#> (citirano 10. 12. 2022).

11. Ameriška agencija za varovanje okolja (US EPA) je v svojih poročilih objavila, da je velik delež svetovnih površinskih voda neprimeren za t. i. osnovno uporabo. Koliko znaša delež tako onesnažene vode po podatkih te agencije? (1 točka)

- a) 30 %
- b) 40 %
- c) 50 %
- d) 55 %

12. Mnoge odpadne vode so kalne ali motne. Pojasni, kako kalnost vpliva:

- a) na življenje organizmov v vodi in dnu vodotoka. (1 točka)

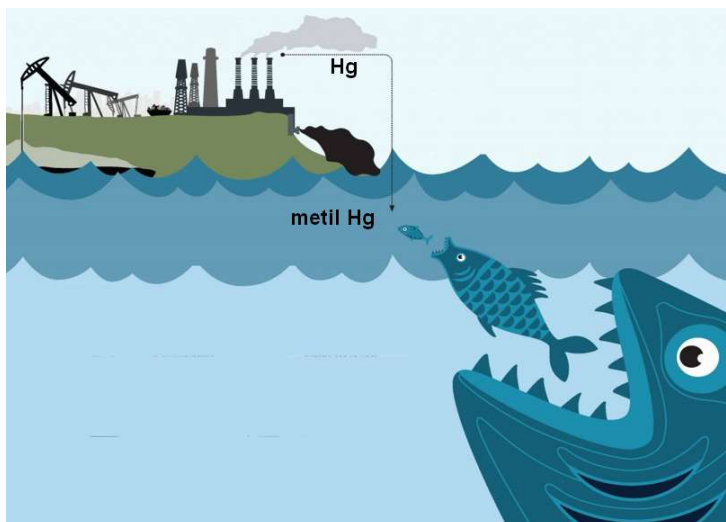
- b) na biološko presnovo organskih snovi. (1 točka)

13. Segretje vode v naravnem sistemu povzroči spremembo bioloških in kemijskih procesov v vodi. Natančno pojasni, kako vpliva segrevanje vode na biološke procese. (1 točka)

14. Na osnovi slike 6 pojasni, zakaj so zaradi metil živega srebra najbolj ogroženi končni porabniki (ljudje). (1 točka)

(1 točka)

Slika 6

Vir: <https://www.uw360.asia/seafood-guide-mercury-in-fish/> (citirano 30. 12. 2022).

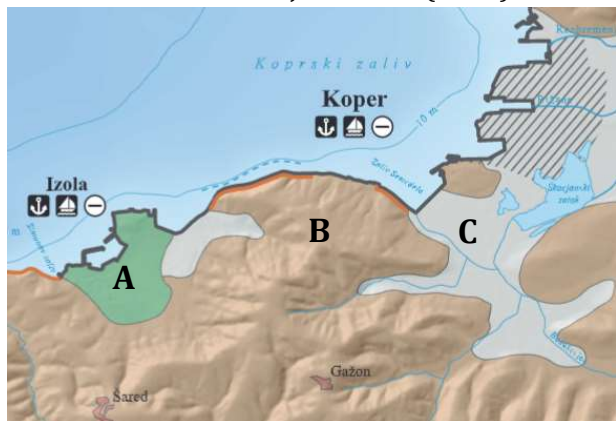
15. Povprečna slanost vode v Tržaškem zalivu je med 37 in 38 ‰. Pri slanosti se pojavljata dva viška. Navedi, v katerem delu leta se pojavljata, in pojasni vzroka. (2 točki)

	Del leta	Pojasnilo vzroka
Prvi (primarni) višek		
Drugi (sekundarni) višek		

16. Na zemljevidu (slika 7) so s črkami A, B in C označena območja različnih kamnin. Vsakemu območju pripiši ustrezno prevladujočo kamnino ali kamnine izmed naslednjih: glina, peščenjak, lapor, apnenec, melj. (1 točka)

	Kamnina/-e
Območje A	
Območje B	
Območje C	

Slika 7: Slovensko morje in obala (izsek)

Vir: Ogrin, D., 2018.

17. Navedi en konkreten ukrep v spodaj naštetih državah, s katerim bi lahko omilili ali nadomestili morebitno pomanjkanje vode v Nilu v Egiptu, ko bo Veliki etiopski renesančni jez (GERD) dokončno zgrajen. (2 točki)

Ukrep v Egiptu: _____

Ukrep v Sudanu: _____

Ukrep v Etiopiji: _____

18. Oglej si sliko 8.

a) Zapiši dve posledici, ki bi ju povzročil možen dvig morske gladine za 50 cm z vidika kmetijstva. (1 točka)

Posledica 1:

Posledica 2:

b) Pojasni en ukrep, ki bi lahko preprečil ali omejil negativne posledice dviga morske gladine. (1 točka)

Slika 8: Obalna črta Nilove delte in posledice ob dvigu morja za 50 cm

Vir: <https://www.grida.no/resources/5629> (citirano 30. 12. 2022).

19. Zakaj je verjetnost poplav v mestih večja kot na nepozidanih površinah pri enaki količini padavin. Pojasni dva vzroka. (2 točki)

Pojasnilo vzroka 1: _____

Pojasnilo vzroka 2: _____

20. Michigansko in Huronsko jezero imata na videz nenavadno težavo, da sta vse bolj bistri (prozorni). Pojasni proces, zakaj se to dogaja. (1 točka)

21. Poroznost kamnin delimo na učinkovito in mrtvo. Kaj je učinkovita ali efektivna poroznost? (1 točka)

22. Utemelji, zakaj sta raba in vzdrževanje t. i. »zelene vode« pomembna. (1 točka)

23. Vzročno-posledično pojasni, kako sta povezana pedogenetski proces *sulfidizacija* in Krajski park Strunjan. (1 točka)

24. S pomočjo podatkov o srednjih obdobjih pretokih natančno izriši hidrogram reke Vipave pri postaji Vipava 1 in poimenuj tip pretočnega režima.

a) Hidrogram (1 točka)

b) Tip režima: (1 točka)

Preglednica 2: Srednji obdobjni pretoki (m³/s) na reki Vipavi po mesecih pri postaji Vipava I Vir: Frantar, 2008.

J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
6,62	5,86	7,41	9,29	6,28	5,82	3,3	2,95	4,9	7,99	9,39	8,75

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA SREDNJO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalni skupini: Srednja šola A in Srednja šola B; sklopa A in B

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12. a	1	
	12. b	1	
	13.	1	
	14.	1	
	15. a	1	
	15. b	1	
	16.	1	
	17.	2	
	18. a	1	
	18. b	1	
	19.	2	
	20.	1	
	21.	1	
	22.	1	
	23.	1	
	24. a	1	
24. b	1		